

Ár 2001, miðvikudaginn 12. september var af Yfirfasteignamatsnefnd í málinu nr. 4/2001 kveðinn upp svohljóðandi

ÚRSKURÐUR

Með bréfi dags. 11. maí 2001 var af hálfu Sveitarfélagsins Skagafjarðar, kt. 550698-2349, vísað til úrskurðar Yfirfasteignamatsnefndar, ágreiningi við Rafmagnsveitur ríkisins, kt. 520269-2669, um greiðslu fasteignaskatts af fasteignum Skeiðsfossvirkjunar í Fljótum.

Sveitarfélagið krefst þess *aðallega* að Yfirfasteignamatsnefnd úrskurði að Rafmagnsveitum ríkisins sé skylt að greiða fasteignaskatt og önnur opinber gjöld skv. ákvæðum laga nr. 4/1995 um tekjustofna sveitarfélaga, með síðari breytingum, sbr. 2. mgr. 5. gr. laga nr. 98/1935 um virkjun Fljótár eins og henni var breytt með lögum nr. 36/1985, af öllum fasteignum sem tilheyra Skeiðsfossvirkjun og rekstri hennar.

Til vara er krafist úrskurðar yfirfasteignamatsnefndar um skyldu Rafmagnsveitna ríkisins til að greiða fasteignaskatt og önnur opinber gjöld, skv. áðurgreindum lagaákvæðum, af öllum húseignum sem tilheyra Skeiðsfossvirkjun og rekstri hennar.

Á fylgiblaði með ofanefndu bréfi eru eignir þær sem kærán varðar nánar tilgreindar. Um málavexti, málsástæður og lagarök segir í bréfinu:

Helstu málavextir eru þeir að til skamms tíma átti Rafveita Siglufjarðar og rak Skeiðsfossvirkjun í Fljótum. Um byggingu virkjunarinnar voru á sínum tíma sett lög nr. 98/1935, um virkjun Fljótaár. Með lögum nr. 36/1985 var sérstaklega aukið við fyrrgreindu lögin ákvæði í 2. mgr. 5. gr. um skyldu Skeiðsfossvirkjunar til að greiða opinber gjöld til ríkisins og/eða sveitarfélaga. Kveður ákvæðið á um undanþágu virkjunarinnar til greiðslu þar til greindra opinberra gjalda en í 2. m. ákvæðisins segir: "Þó skal Skeiðsfossvirkjun greiða til sveitarfélaga þau opinber gjöld sem gert er að greiða af húseignum virkjunarinnar skv. öðrum lagafyrirmælum." Á grundvelli þessa ákvæðis innheimti forveri Sveitarfélagsins Skagafjarðar fasteignaskatt af eignum Skeiðsfossvirkjunar og greiddi Rafveita Siglufjarðar þau gjöld.

Fyrir nokkrum árum keypti Rarik Rafveitu Siglufjarðar og fylgdi Skeiðsfossvirkjun með í þeim kaupum. Í kjölfar þessa kom upp ágreiningur milli umbj. míns og Rarik um skyldu Rarik til greiðslu fasteignaskatts af fasteignum Skeiðsfossvirkjunar. Hefur Rarik synjað um greiðslu skattsins og borið fyrir sig ákvæði 80. gr. orkulaga nr. 58/1967 sem veiti Rarik undanþágu frá greiðslu hvers kyns skatta og opinberra gjalda til ríkis, sveitar- og bæjarfélaga.

Af hálfu umbj. míns er litið svo á að ákvæði 2. mgr. 5. gr. laga nr. 98/1935, eins og því var breytt með 1. gr. laga nr. 36/1985, gangi framur ákvæði 80. gr. orkulaga og sé Rarik samkvæmt því skylt að greiða lögbundinn fasteignaskatt af þeim fasteignum sem tilheyra Skeiðsfossvirkjun og rekstri hennar. Sú afstaða styðst við almenn lögskýringarsjónarmið og skal nú gerð nánari grein fyrir því:

Annars vegar er á því byggt af hálfu umbj. míns að umrætt ákvæði laga nr. 98/1935, með síðari breytingum, sé sérákvæði gagnvart hinu almenna ákvæði 80. gr. orkulaga. Ljóst er að Alþingi hefur ákveðið, með setningu sérstakra laga, að greiða skuli af fasteignum Skeiðsfossvirkjunar þau opinberu gjöld sem lög gera ráð fyrir, burtséð frá almennum undanþágum virkjunarinnar til greiðslu slíkra gjalda. Er um þetta efni vísað nánar til meðfylgjandi lögskýringargagna vegna setningar laga nr. 36/1985 en í þeim endurspeglast einkar skýrlega sá vilji löggjafans sem hér er lýst. Um greiðslu opinberra gjalda til sveitarfélaga af Skeiðsfossvirkjun gilda þannig einfaldlega sérstök lög og vika þau almennum

undanþágum Rarik frá greiðslu opinberra gjalda til hliðar. Engu breytir í þessu tilfalli þótt Rarik hafi ekki verið eigandi umræddrar virkjunar þegar framangreint ákvæði laga nr. 36/1985 var fellt í lög enda yfirtekur Rarik þau réttindi og þær lögbundnu skyldur sem hvíldu á fyrri eiganda virkjunarinnar.

Hins vegar og samhliða er á því byggt að 2. mgr. 5. gr. laga nr. 98/1935, með síðari breytingum, gangi fram 80. gr. orkulaga á grundvelli þess löngu viðurkennda lögskýringarsjónarmiðs að yngri lög gangi fram eldri lögum. Bent er á að ákvæði 80. gr. orkulaga hefur staðið óbreytt að því leyti sem snertir ágreiningsefni þessa máls, frá setningu orkulaga árið 1967. Jafnframt er bent á að almenn undanþága Skeiðsfossvirkjunar frá greiðslu opinberra gjald, sbr. 1. ml. 2. mgr. 5. gr. laga nr. 98/1935 er sambærileg þeirri undanþágu í 80. gr. orkulaga sem Rarik byggir greiðslusynjun sína á. Regla 2. ml. 2. mgr. 5. gr. laganna felur því í sér sérstakt fyrirkomulag á greiðslu opinberra gjalda af fasteignum Skeiðsfossvirkjunar, hvort sem miðað er við undanþágu hennar að öðru leyti eða almenna undanþágu á grundvelli 80. gr. orkulaga. Með sama hætti og áður breytir það engu um réttarstöðuna að þessu leyti að Skeiðsfossvirkjun var á þeim tíma sem lög nr. 36/1985 voru sett í eigu Rafveitu Siglufjarðar.

Umbj. minn telur skv. framansögðu engan vafa leika á skyldu Rarik til að greiða fasteignaskatt af fasteignum Skeiðsfossvirkjunar. Af hálfu umbj. míns er litið svo á að greiðsluskyldan taki til allra fasteigna sem virkjuninni tilheyrar, og nýttar eru í rekstri hennar eða í hennar þágu að öðru leyti. Tekur skyldan skv. þessu til greiðslu fasteignaskatts af öllum húsum sem reist hafa verið vegna virkjunarinnar og jarða sem keyptar hafa verið, m.a. til að tryggja stækkunarmöguleika virkjunarinnar í framtíðinni, eða tengjast með öðrum hætti rekstri hennar. Lýtur aðalkrafa umbj. míns í málinu að greiðslu fasteignaskatts af öllum framangreindum verðmætum. Meðfylgjandi er skrá yfir þær fasteignir sem heyra til reksturs virkjunarinnar.

Verði ekki á þetta fallist er varakrafa umbj. míns á því byggð að hvað sem öðru líði hljóti skylda eiganda Skeiðsfossvirkjunar að lágmarki að standa til greiðslu fasteignaskatts af þeim húsum sem nýtt eru við rekstur virkjunarinnar.”

Yfirfasteignamatnefnd óskaði með bréfi dags. 30. maí 2001 eftir umsögn Rafmagnsveitna ríkisins um framangreinda kæru. Umsögn af hálfu stofnunarinnar er dags. 2. júlí 2001. Þar segir:

“Kröfur: Rarik krefst þess að Yfirfasteignamatnefnd úrskurði, að Rarik sé ekki skylt að greiða fasteignaskatt eða önnur opinber gjöld samkvæmt ákvæðum laga nr. 4/1995 um tekjustofna sveitarfélaga, með síðari breytingum, sbr. 2. mgr. 5. gr. laga nr. 98/1935 um virkjun Fljótaár, eins og henni var breytt með lögum nr. 36/1985, hvorki af þeim fasteignum sem tilheyra Skeiðsfossvirkjun og rekstri hennar né þeim húseignum sem tilheyra Skeiðsfossvirkjun og rekstri hennar.

Málsástæður og lagarök:

Lögskýringarsjónarmiðum þeim sem fram koma í greinargerð lögmanns Sveitarfélagsins Skagafjarðar, er hér mótmælt og telur Rarik að þau eigi ekki við rök að styðjast.

Orkulög nr. 58/1967, hafa að geyma ótvírætt og skýrt lagaákvæði um undanþágu Rarik á greiðslu tiltekinna opinberra gjalda en samkvæmt 80. gr. laganna er skýrt tekið fram að Rarik sé undanþegið greiðslu tekjuskatts, útsvars, aðstöðugjalds, stimpilgjalds og öðrum sköttum til ríkis, sveitar og bæjarfélaga.

Orkulög nr. 58/1967, eru sérlög og framangreint ákvæði 80. gr. laganna er sérregla sem er ætlað að gilda á ákveðnu afmörkuðu sviði og er ætlað að marka starfssvið þeirra stofnana sem þar eru tilgreindar, þ.á.m. Rarik.

Lög um tekjustofna sveitarfélaga nr. 4/1995 eru almenn lög sem marka skattskyldu aðila gagnvart sveitarfélögum. Sérregla í lögum gengur framur almennum lögum skv. viðurkenndum lögskýringarsjónarmiðum, nema það sé sérstaklega tekið fram í almennum lögnum að sérregla sé felld úr gildi.

Þessi lögskýring ætti að vera ágreiningslaus milli aðila enda hefur hún fengist staðfest fyrir dómstólum, sbr. dóm Hæstaréttar frá árið 1979, (Hrd. 1979.219). Í því máli reyndi á túlkun 80. gr. orkulaga gagnvart þágildandi lögum um tekjustofna sveitarfélaga, nr. 8/1972, á nákvæmlega sama hátt og ágreiningsmál þetta fjallar um. Er hér vísað almennt til dómsins og þá til forsendna og niðurstöðu héraðsdómsins, á bls. 223 í dómasafninu en í niðurstöðu hans er að finna viðurkenndar lögskýringar á tengsl almennrar lagareglu gagnvart sérreglu í lögum. Niðurstaða héraðsdóms um að sérregla 80. gr. orkulaga gangi framur almennum lögum um tekjustofna sveitarfélaga og rökstuðningur hans, er staðfest óbreytt í Hæstarétti.

Hvað varðar tengsl 80. gr. orkulaga við lög 98/1935 um virkjun Fljótaár, með síðari breytingum, vill Rarik taka eftirfarandi fram:

Við skoðun á umræðum á Alþingi þegar frumvarp að breytingu á lögum nr. 98/1935 var lagt fram, (sem síðar varð að lögum 36/1985), er ljóst, að tilgangur frumvarpsins var fyrst og fremst sá, að gera Rafveitu Siglufjarðar jafnsetta og önnur orkufyrirtæki í landinu, svo sem Landsvirkjun, Orkubú Vestfjarða, Hitaveitu Suðurnesja o.fl., varðandi skattamál. Í umræðunum kemur enn fremur fram, að Rafmagnsveitur ríkisins njóti sérstöðu og enn víðtækari friðinda í skattamálum en fyrrnefnd orkufyrirtæki og er vísað til 77. gr. orkulaga sem þá gildi um þessi málefni.

Tilgangur frumvarpsins var því að samræma skattareglur Rafveitu Siglufjarðar á þeim tíma sem hún átti Skeiðsfossvirkjun, við skattareglur annarra orkufyrirtækja nema Rarik. Það leiðir af almennum lögskýringarreglum, að réttarstaða Rarik breytist ekki og 80. gr. orkulaga verður ekki túlkuð upp á nýtt og á annan hátt, þó svo Rarik hafi eignast Skeiðsfossvirkjun. Þó svo tilgreint ákvæði laga nr. 36/1985, sé yngra en ákvæði orkulaga, var tilgangur laganna ekki sá að breyta réttarstöðu Rarik heldur að samræma réttarstöðu Rafveitu Siglufjarðar gagnvart öðrum orkufyrirtækjum, eins og áður sagði."

Niðurstaða

Af hálfu Sveitarfélagsins Skagafjarðar er þess aðallega krafist að Yfirfasteignamatnefnd úrskurði að Rafmagnsveitum ríkisins sé skylt að greiða fasteignaskatt og önnur opinber gjöld skv. ákvæðum laga nr. 4/1995 um tekjustofna sveitarfélaga, með síðari breytingum af öllum fasteignum sem tilheyra Skeiðsfossvirkjun og rekstri hennar.

Samkvæmt 3. ml. 3. mgr. 4. gr. laga nr. 4/1995 sker Yfirfasteignamatnefnd úr verði ágreiningur um gjaldskyldu fasteignaskatts. Hins vegar á nefndin ekki úrskurðarvald um skyldu til greiðslu annarra opinberra gjalda samkvæmt lögnum.

Samkvæmt yfirliti um fasteignir sem fylgdi kærubréfi og upplýsingum sem aflað hefur verið úr veðmálabókum varðar kærnan Skeiðsfossvirkjun og aðrar fasteignir í eigu Rafmagnsveitna ríkisins sem áður voru í eigu Rafmagnsveitu Siglufjarðar eða Siglufjarðarkaupstaðar.

Samkvæmt 80. gr. orkulaga nr. 58/1967 eru Rafmagnsveitur ríkisins undanþegnar tekjuskatti, útsvari, aðstöðugjald, stimpilgjaldi og öðrum sköttum til ríkis, sveitar- og bæjarfélaga. Ákvæðið hefur verið talið fela í sér að Rafmagnsveitur ríkisins séu undanþegnar greiðslu fasteignaskatts, sbr. hrd. 1979/219.

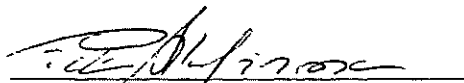
Í lögum nr. 98/1935 um virkjun Fljótaár er í 2. mgr. 5. gr. mælt fyrir um skattskyldu Skeiðsfossvirkjunar. Ákvæðið kom inn í lögin með breytingarlögum nr. 36/1985. Í athugasemdum í greinargerð segir m.a.: "Með frumvarpi þessu er að því stefnt að gera

Rafveitu Siglufjarðar, sem rekur Skeiðsfossvirkjun í Fljótum, jafnt setta, að því er varðar greiðslu opinberra gjalda, öðrum orkufyrirtækum, sbr. 16. gr. laga nr. 42/1983 um Landsvirkjun....” Síðan segir í athugasemdum: “Geta ber þess að Rafmagnsveitur ríkisins njóta enn víðtækari friðinda í þessu efni heldur en nefndar orkuveitur, þar sem Rafmagnsveitur ríkisins eru einnig undanþegnar opinberum gjöldum af húseignum sínum sbr. 77. gr. orkulaga nr. 58/1967” (nú 80. gr. orkulaga).

Með hliðsjón af framanrituðu verður eigi ráðið að ákvæði 2. mgr. 5. gr. laga nr. 98/1935 um virkjun Fljótaár, sbr. lög nr. 36/1985, víki til hliðar undanþágu Rafmagnsveitna ríkisins samkvæmt 80. gr. orkulaga að greiða fasteignaskatt. Sömu sjónarmið gilda bæði hvað varðar aðalkröfu og varakröfu. Samkvæmt því er Rafmagnsveitum ríkisins ekki skylt að svara fasteignaskatti af fasteignum þeim sem kæran varðar.

ÚRSKURÐARÖRD:

Ekki er skylt að greiða fasteignaskatt af Skeiðsfossvirkjun eða öðrum fasteignum í eigu Rafmagnsveitna ríkisins sem kærana varðar.

Pétur Steínsson

Guðný Björnsdóttir

Guðmundur Magnússon